

***nul vrouwen* in museum van Bommel van Dam: baanbrekende naoorlogse kunstperiode nu completer in beeld**

12 december 2026 tot en met 23 mei 2027

Nanda Vigo
Cronotopo, 1963
ZERO foundation, Düsseldorf
Foto ZERO foundation

Maria van Elk
Soft Living Room, 2013
Collectie Stedelijk Museum Schiedam
Foto Aad Hoogendoorn

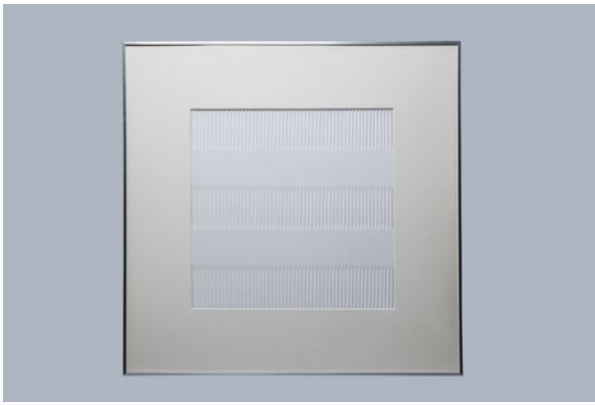

Frans en Marja de Boer Lichtveld
Spiegelkolom, ca. 1972
Bruikleen van de kunstenaar

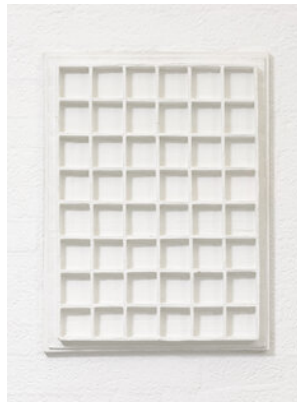
Van 12 december 2026 tot en met 23 mei 2027 presenteert museum van Bommel van Dam *nul vrouwen*. Dit is de eerste tentoonstelling over vrouwelijke kunstenaars in de jaren 60 en 70 in en voorbij Nul en ZERO. Deze radicaal vernieuwende stroming wordt in de kunstgeschiedenis vooral geassocieerd met mannelijke kunstenaars. De Nederlandse Nul-groep kende geen vrouwelijke leden. En in de canon van de internationale ZERO-beweging figureren alleen mannen - op het wereldwijde fenomeen Yayoi Kusama na.

Toch speelden vrouwen in deze grensverleggende kunstperiode een belangrijke rol. Tot nu toe is deze rol onderbelicht gebleven. *nul vrouwen* laat zien dat er - binnen en buiten de officiële netwerken - wel degelijk vrouwelijke kunstenaars waren die experimenteerden met eenvoud, eenkleurigheid, nieuwe materialen en interactie met het publiek. En dat zij daarmee nauw aansloten bij de uitgangspunten van Nul en ZERO.

De tentoonstelling presenteert werk van Yayoi Kusama, Nanda Vigo, Maria van Elk, Ferdi, Loes van der Horst, Dadamaino, Corrie de Boer, Marja de Boer Lichtveld, Marianne Aue, Wil Fruytier en Ria van Eyk. Ook is er werk te zien van verschillende mannelijke kunstenaars uit de Nul-groep en ZERO-beweging, waaronder Lucio Fontana, Jan Schoonhoven, Heinz Mack en Henk Peeters.

Corrie de Boer
Relief 55, 1976
Collectie TextielMuseum, Tilburg
c/o Pictoright Amsterdam 2026
Foto Tommy de Lange

Jan Schoonhoven
R 62 - 13, 1962
Collectie museum van Bommel van
Dam, Venlo
c/o Pictoright Amsterdam 2026
Foto Peter Cox

Corrie de Boer
Vertical, 1973, privécollectie
c/o Pictoright Amsterdam 2026
Foto Erik en Petra Hesmerg

Heinz Mack
Faltrelief, 1958
ZERO foundation,
Düsseldorf
Donation Ute Mack
c/o Pictoright Amsterdam
2026
Foto Weiss-Henseler

Nieuwe, experimentele kunsttaal

De ZERO-beweging ontstond aan het einde van de jaren 50 vanuit een behoefte aan een nieuwe, experimentele kunsttaal. Rond de Duitse kunstenaars Heinz Mack en Otto Piene ontwikkelde zich vanuit Düsseldorf een internationaal netwerk. Dit netwerk keerde zich af van de persoonlijke, expressieve kunst van de vorige generatie. De aangesloten leden richtten zich op eenvoud, herhaling, ritme, eenkleurigheid, licht en nieuwe, vaak industriële materialen. Ook de relatie met het publiek kreeg een nieuwe impuls: via performances, happenings en ruimtelijke installaties werd kunst niet langer alleen bekeken, maar ook direct ervaren. Al snel kreeg deze beweging voet aan de grond in Nederland, waar kunstenaars Armando, Jan Henderikse, Henk Peeters en Jan Schoonhoven de Nul-groep oprichtten.

De grote vernieuwende invloed die van beide bewegingen uitging, staat vooral op naam van mannelijke kunstenaars. Inmiddels heerst er een groeiend besef dat dit beeld onvolledig is. Vrouwen leverden belangrijke en innovatieve bijdragen. Maar feit is dat zij niet altijd de erkenning kregen die zij verdienden. *nul vrouwen* maakt deze kunstenaars zichtbaar en draagt bij aan een breder en genuanceerder beeld van de kunstgeschiedenis.

Corrie de Boer
Foto Rob Bogaerts
Nationaal Archief / Anefo

Ferdi in de Wombtomb,
1968
Foto Shinkichi Tajiri

Nanda Vigo
Trigger of the Space, 1974
Galleria Vinciana
Foto Aldo Ballo
courtesy Archivio Nanda
Vigo

Frans en Marja de Boer Lichtveld in het atelier, 1976
Fotograaf onbekend

Vrouwelijke vernieuwers

nul vrouwen presenteert het werk van internationale, aan ZERO verbonden kunstenaars die in Nederland exposeerden. Onder hen bevonden zich Marianne Aue, Dadamaino, Yayoi Kusama en Nanda Vigo. Laatstgenoemde was bovendien actief als tentoonstellingsmaker van de beweging. Zij zorgde dat het werk van ZERO-kunstenaars door heel Italië te zien was. Daarnaast toont de tentoonstelling Nederlandse vernieuwers die geen deel uitmaakten van Nul of ZERO, maar die wel vanuit vergelijkbare principes werkten.

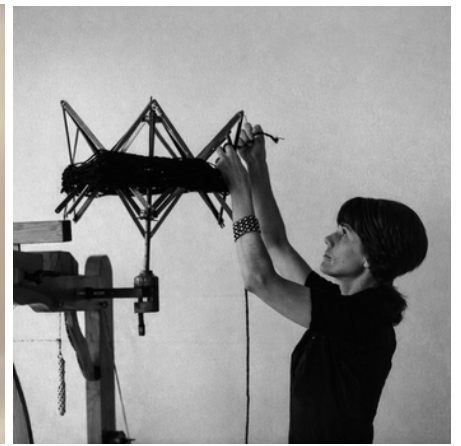
Loes van der Horst met een kunstwerk in het atelier, 1983
Foto: Rob Croes
Nationaal Archief / Anefo

Loes van der Horst
Dubbelbed, 1974
Collectie Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
in langdurige bruikleen bij het TextielMuseum
Foto Tommy de Lange

Loes van der Horst
Zonder titel, ca. 1974
Collectie Centraal Museum Utrecht
Foto Edgar van Riessen

Ria van Eyk
Fotograaf onbekend

Zo verhiel Wil Fruytier het weven tot een ruimtelijk medium, combineerde Corrie de Boer ritme en lijnenspel met de tactiliteit van textiel en gaf Ferdi het vrouwelijk lichaam en seksuele emancipatie een plaats binnen dezelfde experimentele traditie. Daarmee bouwden zij niet alleen voort op de grensoverschrijdingen van Nul en ZERO, maar voegden ze er ook nieuwe dimensies aan toe.

Wil Fruytier
Fotograaf onbekend

Wil Fruytier
Spletenkleeid, 1973
Collectie Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
c/o Pictoright Amsterdam 2026

Lucio Fontana
Concetto spaziale, attese, 1960
Collectie Museum Morsbroich
c/o Pictoright Amsterdam 2026
Foto Denis Bury

Ferdi
Penis Vulgaris, 1966
Collectie Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
c/o Pictoright Amsterdam 2026
Foto Rene den Engelsman

Soft Living Room

Een bijzondere plek in de tentoonstelling is gereserveerd voor het zwart-witte *Soft Living Room* (1968/2013) van Maria van Elk. Dit werk is geen sculptuur om alleen naar te kijken, maar een concept van geborgenheid waar je je in kunt begeven. Bezoekers nemen plaats tussen zachte heuvels van kunstbont, schuimplastic en kunstzijde, en veranderen zo van toeschouwer in deelnemer. Een belangrijke inspiratiebron voor de kunstenaar was Yayoi Kusama; Van Elk heeft haar performances meerdere keren bijgewoond. Het iconische *Soft Living Room* werd in 2013 op verzoek van het Stedelijk Museum Schiedam opnieuw gerealiseerd en kan dit najaar weer door een nieuwe generatie worden ervaren.

Maria van Elk
Soft Living Room, 2013
Collectie Stedelijk Museum Schiedam
Foto Aad Hoogendoorn

Kusama in Holland

Tijdens de looptijd van *nul vrouwen* is in het Auditorium van museum van Bommel van Dam de documentaire *Kusama in Holland* (2026) te zien. Deze film van Memphis Features belicht de periode die Yayoi Kusama in de jaren 60 in Nederland doorbracht, waar zij aansluiting vond bij de Nul-groep. Met uniek archiefmateriaal, anekdotes van ooggetuigen en inzichten van kunsthistorici brengt de documentaire deze belangrijke periode uit Kusama's kunstenaarschap in beeld.

Yayoi Kusama en Jef van Leeuwen tijdens een happening in Delft, 1967
Foto Theo van Houts
Nationaal Archief / Spaarnestad

Meer aandacht voor vrouwelijke en onderbelichte kunstenaars

De collectie van museum van Bommel van Dam bevat werk van Nul-kunstenaars Armando, Jan Schoonhoven en Herman de Vries. In die zin weerspiegelt zij het mannelijk perspectief dat lange tijd bepalend was voor de experimentele kunst in Nederland van de jaren 60 en 70. Sinds 2023 werkt het museum actief aan een inclusiever beleid en is er meer aandacht voor vrouwelijke en onderbelichte kunstenaars. *nul vrouwen* en recente langdurige bruiklenen van werk van Corrie de Boer getuigen van deze inzet.

Publicatie en bruiklenen

Bij de tentoonstelling verschijnt een rijk geïllustreerde publicatie van het 0-INSTITUTE, met verdiepende achtergrondartikelen en kunstenaarsbiografieën door Tim Ackermann, Antoon Melissen, Catrien Schreuder en Tijs Visser.

nul vrouwen kwam tot stand in samenwerking met het 0-INSTITUTE. De tentoonstelling was niet mogelijk geweest zonder de genereuze bruiklenen van de BPD Kunstcollectie, Centraal Museum, Foundation Nanda Vigo, Museum Morsbroich, Museum Voorlinden, Rueb Modern & Contemporary Art, De Rijk Fine Art, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Stedelijk Museum Schiedam, TextielMuseum, Von der Heydt Museum, ZERO foundation, 0-INSTITUTE en meerdere particuliere verzamelaars. Het museum is hiervoor zeer dankbaar.

Mede mogelijk gemaakt met steun van:

Gemeente Venlo, Provincie Limburg, Mondriaan Fonds, Cultuurfonds, Voor Vrouwen Door Vrouwen, Gifted Art, Hendrik Mullerfonds en 0-INSTITUTE

Over [museum van Bommel van Dam](#)

Museum van Bommel van Dam, gevestigd in het prachtig gerenoveerde voormalige hoofdpостkantoor aan de Keulsepoort in Venlo, is hét museum voor moderne en hedendaagse kunst in Noord-Limburg. Aan de basis van de collectie staat de kunstverzameling van Maarten en Reina van Bommel-van Dam. Het museum heeft een brede collectie naoorlogse en hedendaagse kunst en presenteert een vitaal programma van tentoonstellingen en publieksprogramma's.

[museum van Bommel van Dam](#)

Keulsepoort 1 | 5911 BX | Venlo

van 12 december 2026 tot en met 23 mei 2027

Openingstijden: dinsdag tot en met zondag: 11.00 - 17.00 uur

tickets via: www.vanbommelvandam.nl

www.vanbommelvandam.nl

--
Niet voor publicatie: neem voor meer informatie, interviewverzoeken en rechtenvrij beeld contact op met Coebergh Communicatie & PR, Arabella Coebergh, Leidsegracht 38-40, 1016 CM Amsterdam, T +316 24276460 en E arabella@coebergh.nl
N.B.
Onze informatie NIET meer ontvangen? Klik dan [hier](#).